

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, a pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a Tóth Ügyvédi Iroda és dr. Csoma László jogi előadó által képviselt Baracskai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (2471 Baracska) alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2008. január 25. napján kelt 7. P. 20.539/2007/16. számú ítélete ellen a felperes 2008. március 4. napján 17. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (hatvanezer) forint másodfokú perköltséget.

A pártfogó ügyvéd díját 7.200 (hétezer-kétszáz) forintban állapítja meg, melyből 6.000 (hatezer) forint a munkadíj és 1.200 (ezerkétszáz) forint az áfa. Megkeresi a Fővárosi Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a fenti összegű pártfogó ügyvédi díjat fizesse ki.

A pártfogó ügyvédi díjat és a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes 2006. december 19. napján előterjesztett keresetlevélnek tekintett iratában előadta, hogy 2006. szeptemberében szállították az alperesi büntetés-végrehajtási intézetbe. Itt bár többször jelezte, hogy nem dohányzik, reklamálása ellenére olyan helyiségben helyezték el, ahol dohányoztak. Öt konkrét esetet sorolt fel, amikor nem dohányzó léte, tiltakozása ellenére dohányosok között kellett tartózkodnia. Ekkor konkrét kereseti kérelmet még nem közölt. A felhívásra előterjesztett keresetpontosításában további, de konkrét időponttal meg nem

határozott eseteket említett, amikor dohányzó helyiségben helyezték el, vagy az alperes eltúrta, hogy a nem dohányzó helyiségben dohányozzanak. Igényét a Ptk. 76. §-ára alapította, minthogy egészségét veszélyeztetve, emberi méltóságát sértve az alperes nem vette figyelembe, hogy a felperes nem dohányzik. 2007. június 29. napján tett nyilatkozatában a felperes 3.000.000 Ft nem vagyoni kár megtérítésére tartott igényt, kamatot ekkor nem érvényesített.

Az alperes ellenkérelmében először a per megszüntetését kérte arra alapozva, hogy a felperes a 13/1996. (XII. 23.) IM rendelet 1. § (1) és 2. § (1) bekezdése szerinti előzetes eljárás lefolytatását nem kezdeményezte, ezért a Pp. 130. § (1) bekezdés b) pontja és a 157. § (1) bekezdés a) pontja alapján a per megszüntetésének van helye. Utóbb nyilatkozata szerint a kereset elutasítását kérte, mert a dohányzással kapcsolatos előírásokat, jogszabályi kötelezettségeket betartotta, vagyis hiányzik a kereset jogalapja. Az alperes a dohányzással kapcsolatos magatartást szabályozó 17/1999. (XI. 18.) IM rendeletben foglaltaknak maradéktalanul eleget tett, a felperest minden alkalommal nem dohányzó zárkában helyezte el. A felperes egyetlen esetben sem nevezte meg konkrétan azt a zárkatársát, aki nem dohányzó zárkában dohányzott. A zárkák, illetve szállító zárkák között vannak dohányzók és nem dohányzók, a várakozó helyiség azonban nem zárka. A vonatkozó jogszabály szerint épületen belül, csak a dohányzásra kijelölt zárkában engedélyezett a dohányzás, közösségi helyiségben, folyosón stb. nem lehet dohányozni, és a zárkaajtókon fel van tüntetve, hogy a helyiség dohányzó vagy nem dohányzó. A dohányzással kapcsolatos előírás megszegése fegyelmi eljárásra ad alapot. A dohányzással kapcsolatos szabályokról a házirendben is külön tájékoztatást ad. Vitatta, hogy az alperes alkalmazottai megengednék a nem dohányzó szállító zárkában történő dohányzást.

A Fejér Megyei Bíróság 2008. január 25. napján meghozott 7. P. 20.539/2007/16. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 120.000 Ft perköltséget. A felperes képviselőjét ellátó pártfogó ügyvéd munkadíját 12.000 Ft + 20 % ÁFA, mindösszesen 14.400 Ft erejéig állapította meg azzal, hogy azt az állam viseli.

A felperes személyes előadása és a tanúként kihallgatott F. A. és K. S. tanúk vallomása alapján az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az alperes eleget tett a 17/1999. (XI. 18.) IM rendelet 2. §-a szerinti azon kötelezettségének, hogy az intézet területén belül az udvaron jelölt ki dohányzó helyet, míg az épületben kijelölte, melyik zárka dohányzó és melyik nem dohányzó. Az alperes házirendje (9. és 14. pont) is tartalmazta, hogy az épületekben a dohányzás csak az arra kijelölt zárkában engedélyezett. A lefolytatott bizonyítás eredményeként az elsőfokú bíróság nem tudta tényként megállapítani, hogy a felperes jelenlétében - akár az elhelyezésére szolgáló bármelyik nem dohányzó zárkában, vagy a várakozó helyiségben - a fogvatartottak dohányoztak volna. F. A. tanú csak arról tudott beszámolni, hogy a felperes panaszkodott neki, miszerint a szállító szinten illetve a nem dohányzó zárkában a fogvatartott társai dohányoznak, és a dohányfüsttől fullad. Saját tapasztalatként adta elő a tanú, hogy amíg a várakozó helyiségen nem

tüntették fel, hogy „nem dohányzó”, ott dohányoztak. A felirat kihelyezését 2007. októberét megelőző féléven belüli időpontra tette. Saját tapasztalata azonban arra nézve nem volt, hogy a felperes jelenlétében akár a nem dohányzó zárkában, akár a várakozó helyiségben dohányoztak volna. K. S. tanú viszont határozottan azt adta elő, hogy neki a felperes a dohányzással kapcsolatosan nem panaszkodott. Többször volt a felperessel együtt a várakozó helyiségben, sportfoglalkozás keretében is találkoztak, sőt 2007. nyarán egy hétvégén azonos szállító zárkában is tartózkodtak, ami nem dohányzó volt. Ő nem tapasztalt olyat, hogy a nem dohányzó zárkában vagy a várakozó helyiségben a fogvatartottak közül bárki rágyújtott volna. Az utóbbi tekintetében nem emlékezett arra, mikor került sor a nem dohányzó tábla kihelyezésére.

Az alperes által becsatolt iratok alapján azt állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes számos esetben kérte, hogy szállítása közvetlenül zárkáról-zárára történjen, mivel a szállító szinten a nem dohányzó zárkában a fogvatartottak dohányoznak. Az alperes ezeket a kérelmeket elutasította azzal az indokolással, hogy a szállításkor is külön elhelyezést kapnak a dohányzók és a nem dohányzók. A felperes egy osztályvezetői és egy parancsnoki meghallgatáson azt a tájékoztatást kapta, hogy a felügyeletnek tegyen bejelentést, ha a dohányzási szabályok megsértését tapasztalja, és jelezze annak a fogvatartottnak a nevét, aki a tilalmat megszegi. Nincs adat azonban arra, hogy a felperes e tájékoztatásnak megfelelően járt volna el, és ilyet a felperes maga sem állított.

A kihallgatott két tanú részben egymásnak is ellentmondó vallomása alapján az elsőfokú bíróság nem látta igazoltnak, hogy az alperest a dohányzási tilalom betartása tekintetében mulasztás terhelné. A felperes jelenlétében történő dohányzás tényét a felperes kérelmei sem igazolják, hiszen azok csak az egyoldalú panaszait tartalmazzák, melyek nem voltak elegendők a dohányzás megtörténtének megállapítására. Ugyanakkor az alperes a felperesi kérelmek intézése során a jogszabályoknak megfelelően járt el, a felperesi sérelem orvoslásához szükséges tájékoztatást megadta. Az elsőfokú bíróság tehát azt állapította meg, hogy a felperes az alperesi intézetben történt tartózkodása alatt dohányfüstnek, pláne az alperes magatartásával okozati összefüggésben, nem volt kitéve, és ebből eredően az egészsége nem volt veszélyeztetve, emberi méltósága nem sérült (Ptk. 76. §), melyből következett, hogy a kártérítés iránti kereset jogalapja hiányzott (Ptk. 339. § (1), 349. § (1) bekezdés).

A 17/1999. (XI. 18.) IM rendelet 7. §-ában szabályozott a dohányzó helyek kijelölése, a tiltó és engedélyező táblák kihelyezése tekintetében az elsőfokú bíróság nem tudta egyértelműen megállapítani, hogy a várakozó helyiségre a dohányzást tiltó táblát mikor helyezték ki. A tiltó tábla kihelyezésének elmulasztása ugyan jogszabálysértő, de ha ez a felperesi ott tartózkodás alatt megtörtént volna, önmagában a felperes keresetét nem alapozza meg. A felperes károsodásának megállapítására elsősorban az vezethetne, ha tényként megállapítható lenne: a felperes jelenlétében a várakozó helyiségben a fogvatartottak dohányoztak,

mégpedig a tilalmi tábla elhelyezésének hiányában. A felperes jelenlétében történő dohányzás tényét azonban az elsőfokú bíróság nem állapította meg.

Az elsőfokú bíróság tehát a felperes keresetét jogalap hiányában elutasította. Ezért nem bocsátkozott a felperest ért kár, hátrány vizsgálatába és nem rendelt el orvosszakértői vizsgálatot. Az ítélet külön foglalkozott azzal, hogy a tárgyalás berekesztése előtt a felperes további tanúbizonyítás bejelentésére kérte határidő engedélyezését, melyre az elsőfokú bíróság nem adott módot, minthogy az első tárgyaláson a felperest tájékoztatta a bizonyítási kötelezettségéről és erre 15 napos határidőt biztosított. A második tárgyaláson konkrétan tájékoztatta a felperest a bizonyítandó tényekről és a felperes ezt követően jelentett be két tanút, akiket az elsőfokú bíróság kihallgatott. A további tanúbizonyítást az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (4) bekezdésére utalással mellőzte.

A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése és az alperesi képviselő munkadíja tárgyában a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, a pártfogó ügyvéd munkadíja tekintetében a 7/2002. (III. 30.) IM-BM-PM együttes rendelet 5. § (1) bekezdés b) pontja és (3) bekezdése értelmében döntött, míg a le nem rótt illetékről - figyelemmel a felperes költségmentességére - a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes marasztalását kérte 3.000.000 Ft, ennek kamatai valamint az első- és másodfokú perköltség erejéig, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság kötelezését kérte új eljárás lefolytatására. Fenntartotta azon előadását, hogy az alperes nem tartotta be a dohányzókra vonatkozó előírásokat. Ugyan a felperes nem dohányzó zárkában nyert elhelyezést, zárkatársai ennek ellenére dohányoztak, és az alperes nem tett meg mindent a dohányzás megszüntetésére. A várakozó helyiségben a szállításra váró 50-70 személy egyharmada dohányzott, mellyel a felperes egészségét veszélyeztették, a felperes a dohányfüsttől rosszul lett, köhögött és fulladt. Az alperes a várakozó helyiség ajtaján nem tüntette fel, hogy az nem dohányzó, ezért az elítéltek abban a tudatban lehettek, hogy ott szabad dohányozni. Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem biztosított lehetőséget az utolsó tárgyaláson további tanúk bejelentésére, ami a tényállás teljes, minden részletre kiterjedő feltárásához szükséges lett volna, figyelemmel a kihallgatott két tanú ellentétes vallomására. Úgyszintén indokolt lett volna az orvosszakértői bizonyítás elrendelése is annak megállapítására, hogy a felperes egészségében károsodás bekövetkezett-e. A bizonyítás hiányában a tényállás nem megalapozott.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes terjedelmében felülbírált, mivel annak a felperes fellebbezése folytán nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

A másodfokú bíróság elsőként arra tér ki, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott az alperes permegszüntetési kérelmével, melyet első ellenkérelme előterjesztésekor adott elő. A fogvatartottakkal kapcsolatos kártérítési eljárás szabályairól szóló 13/1996. (XII. 23.) IM rendelet 1. § (2) bekezdése szerint ha a fogvatartott a büntetés-végrehajtási szerv e rendeletben meghatározott határozatának a meghozatala előtt szabadul, a kártérítési eljárást meg kell szüntetni. A fogvatartott, illetve a büntetés-végrehajtási szerv a kártérítési igényét ilyen esetben az elévülési határidőn belül közvetlenül a bíróság előtt érvényesítheti. A felperes szabadulása időközben (2007. június 24. napján) megtörtént, tehát az alperes előtti kártérítés eljárást meg kellett volna szüntetni. A rendelet hivatkozott bekezdésének második mondata pedig megnyitja a bírósághoz fordulás közvetlen lehetőségét. Ezért az elsőfokú bíróság - alperesi indítvány ellenére - helyesen járt el, amikor nem döntött a per megszüntetéséről.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg, és abból a jogszabályok helyes alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy az alperest a Ptk. 76. §-ában konkrétan nevesített egészséghez, emberi méltósághoz fűződő jog megsértésének hiányában a felperessel szemben kártérítési felelősség nem terheli. A felperes semmiféle orvosi adatot nem tudott szolgáltatni arra nézve, hogy bármiféle olyan egészségügyi panasz - akárcsak a legrövidebb ideig is - fennállt volna, ami összefüggésben lehetne a dohányfüst elszívásával. A bizonyításra nem alkalmas önmagában az orvosszakértői bizonyítás, hiszen a szakértői vélemény elkészítéséhez előzményi orvosi dokumentációra volna szükség, ami tartalmazza a felperes olyan légzőszervi panaszait, igazolja azok fennálltát, amelyek valamely módon a dohányfüst belégzésére is visszavezethetők. Nem alkalmas az emberi méltóság megsértésének megállapítására az, ha valaki szándéka ellenére kénytelen elszívni, hogy mások a jelenlétében dohányoznak. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen döntött, amikor a felperes keresetét elutasította.

Megalapozatlan az a felperesi fellebbezési érvelés, hogy az elsőfokú bíróság nem adott módot a bizonyítékai előterjesztésére. A felperes kapott tájékoztatást a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási kötelezettségről. A bizonyítékai előterjesztésére két esetben is közölt az elsőfokú bíróság felhívást. A felperes összesen három tanút jelentett be, akik közül egy adatok hiányában nem volt idézhető, a másik két személyt viszont az elsőfokú bíróság kihallgatta. A felperes az utolsó tárgyaláson lehetőséget kért további tanúk bejelentésére, majd fellebbezésében sérelmezte, hogy erre nem kapott módot. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes a további tanúbizonyításra vonatkozó konkrét indítványát azonban sem a fellebbezésében, sem azt követően a fellebbezési tárgyalásig írásban nem terjesztette elő.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban pervesztes felperes a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjat (Pp. 75. § (2) bekezdés) megtéríteni, melyhez a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4/A. § (1) bekezdése szerinti általános forgalmi adó járul. A felperes számára engedélyezett költségmentesség (Pp. 84. § (1) bekezdés a) pont) folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli. A felperes képviselőjére kirendelt pártfogó ügyvéd díjának megállapítása a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet 1. § (3) és (4) bekezdéseiben, 5. § (1) bekezdés b) pontján és (2) bekezdésén alapult.

Budapest, 2008. szeptember 4.

Dr. Tölgy-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Vuleta Csaba sk.
bíró

A kiadmány hitelül: